БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряm-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 135 (8040)
ИЮНИИН 8
ПЯТНИЦА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Гүрэндөө һү, мяха ехээр үгэе!

Социалистическэ хүдөө ажахыгаа үгжөөхэ тушаа КПСС-эй XX съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлэн, манай республикын колхозууд мүнөө жэлдэ һү, мяха абалгаяа заим тэды ехэ болгоо. Ажахын жэлэй үнгэрһэн 8 һара соо, нёдондоой энэ үеынхитэй сасуулбал, 29 процент ехэ һүн һаагдаа гэхэ гү, ли үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 9 килограмм һүн ехээр һаагдаба. Иигэжэ олохон колхозууд үнгэрэгэ һарануудта нёдондонойхидо ордоо гүрэндэ һураггүй ехэ һү тууһан, худалдаһан байна. Хэдэ хэн колхозууд гахай шахалгые һайар эмхидхэжэ, урдынхиһаа яһала мяха уялгата ёһоор гүрэндөө туагаа, худалдаа.

Зүгөөр зарим тэды эдэ амжалтаудаар һанаагаа заханшье амар ёһогүйбди. Хараалагдаһан түбэй ёһоор, республикын колхозууд мөө жэлдэ һү һаалгые 65 проценэр, мяха абалгые 30 процентээр, рэ тоодо гахайн мяха абалгые 3 хин ехэдхэхэ ёһотой юм. Энээниие елүүлхэ арга боломжо манай колзуудта бии гү? Хүсэд бии. Имагл арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэ, һааһан һүеэ, шахаһан гахайнуу, таргалуулһан малаа гүрэндэ г болзортонь тушааха шухала. хэ зуура, гүрэндэ һү, мяха тушаалгада ехэ дутагдалнууд бии. рбээ республикын колхозуудта ыдөө һү һаалга 6 мянган тонор ехэ болоошье һаа, нёдондоной э үеынхидэ орходоо гүрэндэ оройол 258 тонно ехэ һүн тушаагдаа. э баримта юу харуулнаб гэхэдэ, хон аймагуудай партийна, соскэ болон хүдөө ажахын оргауд, мүн колхозуудай правленид һү һаалгые ехэдхэхын түлөө лдобошье, нүгөөдэ шухала зогоёо—гүрэндэ һү тушаалгаяа ртана.

КПСС-эй аймкомууд болон аймсэдкомуудай зүгһөө хиналта, лгалтын һула байһан дээрэһээ рдаһан һүнэй оройдоо 35 протэнь гүрэндэ тушаагдаа. «Тугал уулганабди» гэһэн шалтаг бад, зарим колхозууд һааһан һүнгөө гурбанайл нэгэ хубиие гүдэ тушаана. Тиигэжэ энэ жэлэй үүшын кварталда һү тушааха эб республика дотор оройдоол 65 цент дүүргэгдэбэ.

Республикын 23 аймагуудай оройл нэгэниинь—Баунтын аймаг һү аaха түсэбөө дүүргэһэн байна. эбөө һаял хахадлажа байһан ymканай, Баргажанай, Ториин, трайн, Хэжэнгын, Хориин болон ад зарим аймагууд илангаяа р гээгдэжэ ябана. Үнгэрэгшэ эйхидэ орходоо һү һаалгаяа процентээр ехэдхэһэн Хориин атай колхозууд гүрэндэ һү туита ба худалдалгаяа нёдондоихоо үшөө, бага болгоһониинь алтай. Эндэхи колхозууд нёдонойхидо орходоо гүрэндэ 30 ент бага һү тушааба. Һү һаал ехэдхэбэшье, гүрэндэ һү тушаалгаяа багадхаһан иимэрхүү баримтанууд Заиграйн, Байкало-Кударын, Яруунын, Иволгын, Прибайкальска, Тарбагатайн болон Түнхэнэй аймагуудта үзэгдэнэ. Саашадаа иимэ байдалые тэсэхын аргагүй. Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө саг болзортонь дүүргэхэ гээшэ манай түрүүшын ээлжээнэй зорилго гэжэ эдэ аймагуудай, тэндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ойлгохоор болоо.

Гүрэндэ гахайн мяха тушаалгаар, мүн худалдалгаар бүришье бэрхэтэй байдал тохёолдонхой. Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын кварталда гүрэндэ мяха тушааха түсэб 65 процент дүүргэгдэһэн аад, мүнөө жэлдэ оройдоол 37,9 процент дүүргэгдэбэ. Мал олонтой Зэдын аймагта мяха тушаалга бүришье муугаар ябуулагдана. Мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые тус аймаг арайхан гэжэ 23,5 процентээр дүүргэбэ. Мүн тэрэшэлэн Сэлэнгын, Курумканай, Хэжэнгын аймагуудай колхозууд мяха тушааха түсэбөө холо дүүргэнэгүй.

Эдэ аймагуудта, мүн бүхыдөө республика доторнай гүрэндэ мяха тушаалга яахадаа иимэ муугаар ябажа байнаб гэхэдэ, гахай шахаха хэрэгтэ олохон колхозууд үшөөл анхаралаа табинагүй.

Орон дотороо мяха дутагдалгүй болгохо гээшэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэг мүн. Зунай сагта бэлшээриин ногоондо ябуулжа, ногоон конвейер тарижа, машиндагдаһан шэнгэн һү уулгажа гахай олоор шахажа таргалуулха гээшэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, мүн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй шухала уялгань болоно.

Мүнөө зунай хүхэ ногоондо үхэр таргалуулхада эгээл таатай саг болобо. Урда жэлнүүдэйхидэл адли зарим малаа туранхайгаар тушаажа байхагүйн тулада таргалуулагдаха малай зунай адуулгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэхэ ёһотойбди. Малай зунай бэлшээриие эмхидхэхэ хэрэгтэнь колхознигуудтаа зооветеринарна мэргэжэлтэд али болохоор туһалжа, гүүртэнүүд болон отарануудыень бүридхэлсэхэ, бэлшээриинь газарнуудые оложо үгэхэ, малайнгаа шэгнүүрые али зэргээр дээшэлүүлхэ даалгабари адуулгашадта үгэхэ, малай ямараар таргалжа байһаниие саг үргэлжэ шалгажа байха уялгатай.

Гүрэндэ һү, мяха тушааха түсэбөө саг сагтань дүүргэжэ байхынь тулада партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд, мүн колхозуудай правленинүүд хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые дары сагтаа абаха ёһотой.

Мүнөө һү һаалгаяа ехэдхэхэ, малаа һайнаар таргалуулха бүхы арга боломжо бии боложо байна. Тиимэһээ, колхозууд 1956 ондо гүрэндэ һү, мяха тушааха даалгабаряа гансашье дүүргэхэ бэшэ, мүн үлүүлэн дүүргэхэ ёһотой.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито атомна станциие хараа

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи атомна хүсэ ашаглаха хэрэг эрхилхэ Главна управлениин атомна электростанцида Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито һамгатаяа, мүн тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд июниин 6-да ошожо хараа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшонор А. П. Завенягин, Г. М. Маленков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, СССР-һээ Югославида байдаг Онсо ба Бүрин Эрхэтэ Посол Н. П. Фирюбин, армиин генерал А. И. Антонов, академик А. П. Александров, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи атомна хүсэ ашаглаха хэрэг эрхилхэ Главна управлениин начальник Е. П. Славский, ВЦСПС-эй секретарь П. Н. Коробова, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын Европейскэ 5-дахи таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ К. Д. Левычкин нүхэр Титотэй хамта атомна станцида ерэлсээ.

Югославиин Президентын тусхай поезд үглөөнэй 10 часта атомна станциин байдаг газарта хүрэжэ ерээ. Эндэ Ядерна институдай хүдэлмэрилэгшэд, дүтэ шадарай тосхонуудай колхознигууд, Ядерна институдай директор А. К. Красин, атомна станциин начальник А. Н. Григорьянц югославска нүхэдые хани ёһоор угтаа.

Атомна электростанциин хайшан гэжэ хүдэлмэрилдэгые харуулһан «Первая в мире» гэжэ документальна кинокартиные югославска айлшад хараа. Картина хаража дүүргэһэнэйнь һүүлээр фильмын нэгэ хэһэгые А. К. Красин станциин коллективэй зүгһөө нүхэр Титодэ бэлэг болгон баряа.

Удаань атомна электростанциие айлшад хараа. Тэдэнэр уранова реакторай тодхогдоһон залда орожо, радиоактивна элементнүүдые хэрэглэн ажаллахада аюулгүй болгодог гар манипуляторые, сервоприводуудтай — реакторай стержниие доошо дээшээ гаралгые тааруулжа байдаг агрегадуудтай камерые, парогенераторнуудтай байрые, дозиметрическэ хиналтын центральна лабораториие болон станциие хүдэлгэдэг центральна щидые хараа. Станциие хаража дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр президент Тито һайшаалайнь дэбтэрые абажа, тэрээн дээрэ иигэжэ бэшээ:

«Дэлхэй дээрэхи эгээн түрүүшын атомна станциие ехээр һонирхон хараа б. Энэ станци Советскэ Союзай наукын асари ехэ туйлалтануудые гэршэлэн харуулна».

Иигэжэ бэшэһэнээ советскэ болон югославска хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ нүхэр Тито уншажа үгөө.

Айлшад ядерна физикын институдай туршалгын реакторые, үндэр вольтно ускорительнуудай лабораториие хараа. Эндэ лабораториин начальник В. Н. Глазанов югославска элитэ ехэ эрдэмтэ Никол Тесл тухай бэшэһэн статьягайнгаа гранкые нүхэр Титодэ харуулаа. Энэ статья «Электричество» гэжэ журналай номернуудай нэгэндэ һаяар толилогдохо юм. Иосип Броз Тито В. Н. Глазановта баясхалан хүргөө.

Президент Титын бусаха багта түмэр замай станци дээрэ нютагай хэдэн зуун хүн зон сугларaa. Поездын ябаха хүрэтэр сугларагшадай нилээд олонтойнь нүхэр Тито хөөрэлдөө. Нэгэ наһажаал хүн Президентдэ иигэжэ хэлээ:

—Бидэнэр таанадтай үнинэй ханинар байнабди. Югославска аха дүүнэртэмнай амаршалга хүргыт. Эб найрамдалай түлөө бидэнэр хамтадаа тэмсэхэбди.

Президент Тито тэрэнэй гарыень шангаар бариад, иигэжэ хэлээ:

—Манай арадта танай хүргэжэ байһан амаршалгые би заатагүй дамжуулхаб, эб найрамдалай түлөө бидэнэрэй хамтадаа тэмсэхэ байһамнай сохомтой. (ТАСС).

Новосибирскэ область. КПСС-эй ЦК -гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые областиин залуушуул ехээр баясан угтаа. Сибириин барилгануудта ошохые хүсэжэ байһанаа олон эдир залуу хүбүүд, басагад мэдүүлээ. Парти, правительствын уряагаар Новосибирскэ ГЭС-тэ ошожо хүдэлмэрилхэ залуушуулай байха зунай палатканууд татагдаа. Эдэнь электрын гэрэлтэй, радиотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Новосибирскһээ ерэһэн залуушуул байрлаха палаткадаа орожо ябана. **ТАСС-эй фотохронико.**

Сабшалангаа хододоо һайжаруулая

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула нэн түрүүн тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэй.

Манайхид хоёр жэлэй туршада Сэлэнгын МТС-эй механизаторнуудтай хамта хүдэлмэрилжэ, Жаргалантын уһалууриин системэ һаяхан барижа дүүргээ. Энэ системын канавануудаар Бүхэн голой уһан колхозой сабшалан, бэлшээри дээгүүр урдана. Бүхэнэй уһые хэрэглэхын тула 14 километр утатай канава малтагдаа. Энэ хүдэлмэриие МТС-эй «Э—502» маркын экскаватораар бүтээһэн байнабди. Уһалууриин энэ системые барихын тула колхоз 30 мянган түхэриг гаргашалаа.

Тэрэнэй барилга дээрэ МТС-эй механизаторнууд, манай колхознигууд эршэмтэй һайнаар хүдэлөө.

Жаргалантын уһалууриин системые ашаглалгада оруулаад байхада, XVIII партсъездын, Тельманэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай сабшалан уһалагдаха болоно. Ганса манай колхоздо аяар 1200 гектар сабшалан уһалагдаха юм.

Колхозой правлени, партийна организаци сабшалан һайжаруулхын тула тусгаар луговодческо звено эмхидхэһэн байна. Энэ звенодо мүнөө 30 гаран хүн хүдэлмэрилнэ. Хабарай сагта колхозой луговодууд 3875 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргажа, уһанда дэбтээгээд, тракторна балуураар тараажа байна. Гадна, 200 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа.

Манай звеногойхид сабшалангай газарые гурба дахин уһалха юм. Майн 10-һаа эхилжэ, түрүүшын уһалалга хээбди. Энэ хүдэлмэридэмнай малшад туһалалсадаг.

Луговодууд нүхэд Бадмажапов, Бальчинов, Чимитов, Банзаракцаев болон бусад өөһэдынгөө участогуудай га бүридэ 50—50 тэргэ шэбхэ гаргаа. Эдэнэр сабшалангаа һайнаар уһалжа дүүргэнхэй.

Һаяхан аймагай луговодуудай суглаан боложо, манай колхозой луговодууд уһалагдадаг участогуудай гектар бүриһөө 14 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха гэһэн уялга абаба.

Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөө олон. Тэдэнэй нэгэниинь гэхэдэ, манай зарим луговодууд канава һубагуудаар урдажа ерэһэн уһые, бүхы участок дээрээ зүбөөр тараажа шаданагүй. Энээнэй эсэстэ зарим газарта уһан ехээр ерэдэг, заримандаа хэмһээ бага байдаг. Гадна, колхозой правлени луговодуудаар үбгэдые табидаг заншалтай. Үбгэжөөлнүүд сабшалан уһалха, үтэгжүүлхэ талаар ехэ дүршэлтэй байбашье, ажалдаа диилдэдэг. Тиимэһээ луговодой ажалда залуу колхознигуудые һургаха гээшэ тусгаар удхашанартай.

Манай колхоздо сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри түхэреэн жэл соо эмхидхэгдэдэггүй, үбһэ хуряалгын һүүлээр луговодууд ондоо ажалда гаргагдадаг байна. Тэрэ тон буруу. Энэ хүдэлмэри жэлэй алишье сагта ябуулагдаха ёһотой.

Сэлэнгын МТС-эй дирекци луговодуудай хүдэлмэриие хэрэгсээдэггүй. Илангаяа станциин мелиоратор нүхэр Попов луговодуудта туһаламжа хүргэнэгүй.

Малһаа ашаг шэмэ абалгые ехэдхэхын тула сабшалан ба бэлшээриин газарые һайжаруулха ёһотойбди.

Б. Аюшеев, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод.

Республикын колхозууд болон совхозуудта һү һаалгын ябаса тухай 1956 оной июниин 1-нэй мэдээн

Аймагууд	һү һааха жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо һү һаалга иимэр дээшэлээ (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (литрээр): үнгэрэгшэ 8 һара соо	тэрэ тоодо май һара соо	май һарын гурбадахи 10 хоног соо
Зэдын	43,8	174,1	511	115	43,6
Хойто-Байгалай	42,8	107,1	494	68	—
Тарбагатайн	38,8	130,8	647	98	36,3
Кяхтын	37,6	191,4	503	105	35,6
Сэлэнгын	37,3	116,6	580	92	34,7
Хориин	35,8	142,6	429	72	26,7
Баунтын	35,8	99,3	430	71	—
Прибайкальска	35,1	106,7	707	116	50,2
Иволгын	34,1	110,5	489	76	26,6
Яруунын	32,9	119,0	467	80	24,1
Кударын	32,2	156,7	491	99	42,9
Заиграйн	30,5	121,0	423	60	26,4
Түнхэнэй	30,3	143,5	400	74	30,0
Кабанскын	30,2	143,9	510	98	37,7
Мухаршэбэрэй	28,8	155,1	395	65	22,7
Бичурын	28,7	127,9	399	74	28,4
Хэжэнгын	27,9	115,7	335	52	16,9
Курумканай	25,2	93,3	303	55	22,4
Байкало-Кударын	25,0	115,7	438	79	29,6
Ториин	24,8	167,6	288	70	17,2
Закаменай	24,3	180,1	217	41	15,8
Баргажанай	21,9	79,4	232	30	11,4
Ахын	12,9	126,3	54	8	4,2
«Эрдэм» совхоздо	47,4	131,5	955	169	69
Боргойн совхоздо	44,0	110,0	817	146	50
Яруунын совхоздо	39,0	100,0	611	64	24

Иигээд үнеэд бэлшээриин ногоондо садажа, һү һааха түсэбөө дүүргэхэ эгээл шиидхэхы үе ерэхэнь. Ажахын жэлэй дүүрэтэр үлөөшэ 4 һара соо үнеэдээ һайнаар бэлшээжэ, һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Үдэр хоног ошохо тума һү һаалгаяа ехэдхэжэ байһан Зэдын аймагай колхозууд республика дотороо урдынхяараал түрүүлжэ ябана. Май һарын һүүлэй 10 хоног соо Түнхэнэй, Сэлэнгын, Кударын, Прибайкальска аймагуудай колхозууд һү һаалгаяа горьтойхоноор дээшэлүүлжэ шадаа. Теэд энэ үе соо Хэжэнгын аймагай колхозууд һү һаалгаяа оройдоошье дээшэлүүлбэгүй. Баргажанай, Яруунын, Мухаршэбэрэй, Иволгын болон бусад зарим аймагуудай колхозууд өөдтэй урагшаа ябаагүй.

Һү һааха жэлэйнгээ түсэбые олонхи аймагууд үшөө хахадлаашьедүй байна. Илангаяа Баргажанай, Ториин, Байкало-Кударын, Закаменай, Курумканай болон Хориин аймагуудта бэрхэтэй байдал тохёолдоо. Эдэ аймагуудай колхозууд һү һааха жэлэйнгээ түсэбэй гурбанайшье нэгэ хубиие дүүргээдүй байна.

Һү һааха жэлэй түсэб яахадаа иимэ хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байнаб гэхэдэ, партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомууд зунай бэлшээриин эхилһэнһээ хойшо һү һаалгые дээшэлүүлхэ тушаа шухала хэмжээнүүдые абанагүй. Баргажанай, Курумканай аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта һү һаалгын ямараар ябажа байһаниие оройдоошье мэдэнгүй байдаг.

Үнгэрэгшэ апрель һарада боложо үнгэрһэн республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад зунай бэлшээриин үедэ үүлтэртэ үнеэдһээ үдэртөө пүүдһээ, нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ хахад пүүдһээ бага бэшэ һү һаадаг болохо тухай уялга абаа һэн. Тэрэ гэһээр хоёр һара тухай болобошье, иимэ һү һаажа байһан нэгэшье фермэ мүнөө дээрэ үгы. Юундэб гэхэдэ, энэ абаһан уялгаяа бэелүүлхын түлөө колхозуудта ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй. Һая боложо үнгэрһэн адуулгашад болон хонишодой республиканска зүблөөн дээрэ энэ асуудал дахинаа зүбшэн хэлсэгдэжэ, үнеэдһээ иимэ һү һаажа болохо гэжэ түрүүшүүл мэдүүлээ.

Үгэ хэлэһэн олон адуулгашад малай бэлшээридэ колхозуудай зарим хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралаа хандуулдаггүй байһан тухай тогтожо хэлэбэ. Малай олон гүүртэнүүдтэ дүй дүршэл багатай хүнүүд, олон үхибүүд адуулгашадаар табигдана. Зундаа үнеэдтэ ногоон тэжээл болгон эдюулхын тулада элдэб культурануудые тариха шухала гэжэ адуулгашад хэлээ. Тиимэһээ колхозуудай правленинүүд болон партийна организацинууд малайнгаа, илангаяа үнеэдэйнгээ зунай бэлшээриие ямараар эмхидхэһэнээ үшөө дахин хаража үзэхэ, ногоон конвейерта тарилга хэхэ ёһотой.

Зунай сагта һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь һаалишад болон адуулгашадта бодото туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй. Зунай һарануудта һү ехээр һаахын түлөө малшадай дунда социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ партийна организацинуудай нангин уялгань мүн. Малай зунай бэлшээриин дутагдалнуудые дары сагаа усадхажа, һү һаалгаяа эрид түргэнөөр дээшэлүүлхэ шухала болоо. Мүнөө иигээд үнеэдые үдэр һүнигүй адуулха, бэлшээриин газарнуудые һэлгэжэ хэрэглэхэ шухала.

Үлөөшэ 4 һара соо хэды шэнээн һү һааха байһанаа гүүртын малшад, һаалишад бүхэн тодорхойгоор мэдэхэ ёһотой.

Саашадаа һү һаалгые урдынхи мэтэ зундэнь орхижо болохогүй. Партиин айкомууд болон аймгүйсэдкомууд, МТС-үүдэй дирекцинүүд болон колхозуудай правленинүүд колхоз, гүүртэ болон һаалишан бүхэндэ һү һаалгынь ямараар ябажа байһаниие һайнаар шалгажа байха, элдэб дутагдалнуудай гарахада дары хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Һү һаалгые дээшэлүүлхэ тухай хэлэхэ зуураа, гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбэй хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһандань партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай анхаралые хандуулангүй гараха аргагүй. Июниин нэгэнэй мэдээгээр республика дотор гүрэндэ һү тушааха түсэб оройдоол 65 процент дүүргэгдээд байна. Хэрбээ үнгэрэгшэ һаранууд соо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 11 центнер үлүүтэй һүн һаагдаһан байгаа һаа, тэрэнэй оройдоол 2,8 процентнь гүрэндэ тушаагдаа. Энээн дээрэһээ харахада колхозуудай правленинүүд элдэб доторой хэрэглэмжэ гэдэгтэ һааһан ехэнхи һүеэ гаргашалжархина. Иигэжэ һаагдаһан һү урилтэ хоролтодо оруулха ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ саг болоо.

Читын областьтой хэһэн мүрысөөндөө илагдажа ябаһанаа һаалишан, малшан бүхэн мартаха ёһогүй. Үбэл, хабарайхидаа орходоо хэдэн дахин ехэ һү һаахын түлөө хаа хаанагүй шангаар тэмсэе.

Нүхэр Н. С. Хрущевтой Эб найрамдалай Бүхэиндийскэ Соведэй Түрүүлэгшэ доктор С. Китчлу уулзаба

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. Хрущевтой индийскэ олониитын элитэ ажал-ябуулагша, Эб найрамдалай Бүхэиндийскэ Соведэй Түрүүлэгшэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Вице-түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондын эб найрамдалые бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Сталинска шангай лауреат доктор Сайфуддин Китчлу уулзажа, удаан саг соо хани ёһоор тэрээнтэй хөөрэлдөө. (ТАСС).

Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сентэй, Корейскэ Ажалай партиин бусад хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай КПСС-эй ЦК-да уулзалга болобо

Нүхэд Н. С. Хрущев, А. И. Микоян, Л. И. Брежнев Берлин орохо замдаа Москвада хүрэһэн Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшэ, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ким Ир Сентэй, тэрэшэлэн Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшын Орлогшо нүхэр Пак Ден Ай ба КНДР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүнэй кандидат нүхэр Ли Чжон Ок гэгшэдые июниин 6-да КПСС-эй ЦК-да урижа уулзаа.

КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн нүхэр Б. Н. Пономарев, КНДР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол нүхэр Ли Сан Чо уулзалга дээрэ байлсаа.

Советскэ Союзай Компартиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай ба Корейн Ажалай партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай хоорондо болоһон хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ойлгууламжын хүдэлмэри ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулая

Урда жэлнүүдтэ лекци, элидхэл ехэнхидээл колхозой центрнүүдтэ уншагдадаг байгаа һаа, харин мүнөө фермэ, отара болон бригадануудта уншагдана. Тэндэ хүтэлбэрилхы партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, МТС-эй, колхозой хүтэлбэрилэгшэд һонирхолтой лекци, элидхэл уншадаг боложо байна. Жэшээнь, партиин айкомой секретарь нүхэр И. Фёдоров, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь Н. Ким, партиин айкомой инструктор нүхэр Чимитов лекци уншалгада эдэбхитэйгээр хабаадана.

Лекци, элидхэл уншахадаа нютагай байдалһаа жэшээнүүдые харуулхада шагнагшадта ойлгосотой, һонирхолтой байдаг. Тиимэ дээрэһээ лекци, элидхэлнүүдые уншахадаа фермэ бригадануудай бодото байдалтай танилсаха шухала байна. Энэнь малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые зоной дунда дэлгэрүүлхэдэнь, мүн хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха аргануудые тодорхойлон хэлэхэдэнь ехэ туһатай байдаг. Гүнзэгы удхатай, нютагай байдалтай шадамараар холбогдоһон, олондо ойлгосотой, ехэнхидээ үндэһэн хэлэн дээрэ уншагдаһан лекцинүүдые хүдөөгэй ажалшад шагнаха угаа дуратай байдаг.

«КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд тухай» элидхэлые Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой культбазада нүхэр Б. Чимитов уншаа һэн. Зүгөөр энэ элидхэл уншахынгаа урда тээ нүхэр Чимитов ехэхэн бэлэдхэл хэһэн байна. Энэ асуудалда хабаатай тусхай ном дэбтэр гүнзэгыгөөр шудалхаһаа гадна, Директивэнүүдээр табигдаһан зорилгонуудай республика болон аймаг, колхоз дотор ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые, диаграммануудые бэлэдхэһэн байна. Мүн эндэхи малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдтэй болон бригадануудай ажалай эмхидхэлтэй хүсэд һайнаар танилсаһан хойноо тэрэ лекциеэ уншаа.

Фермэ, отарануудай ажал хүдэлмэри тухай тогтожо хэлэхэдээ туйлаһан амжалтыень зарим тэды тэмдэглээд тэндэхи дутуунуудыень элирүүлэн хэлэдэг юм. Үнеэдтэ, илангаяа залуу малда ороо-һю таряа эдюулхэдээ, тэрэнээ хүсэд буйлуулангүй, монсогороор үгэдэг тухайнь ажалдаа хайша хэрэгээр хандадат зарим хүнүүд тухай тэрэ хэлээ һэн. Малшад лекторэй хэлэһэн үгэнүүдһээ һургаал абажа ажалаа һайжаруулхын түлөө оролдолго гаргаба.

Мүнөө малшад абаһан түлнүүдээ һайнаар түлжүүлжэ, үнеэдһээ һү ехээр һаадаг боложо байна. Колхозой түрүү һаалишад нүхэд Г. Дондокова, Д. Цыдыпова, Г. Батуева болон бусад үнеэ һаалгые, эдеэлүүлгые, харууһалгые зүбөөр эмхидхэжэ, нёдондонойхитой сасуулхада хоёр дахин ехэ һү һаагаа. Мүн колхозой хонишод 2200 хурьга абаад, кошарно-базова аргаар тэнжээгээ.

Үлэгшэнэй лекторскэ нэгэдэлэй 10 лектор, колхозой парторганизациин 22 агитатор малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэй тоодо мэргэжэл шадабаритай, теоретическэ бэлэдхэлтэй багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, түрүү колхознигууд ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд оролсоно.

Тэдэнэй олонхинь колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой юм. Жэшээнь, тариянай № 2 бригадын агитатор нүхэр Н. Ваганова эдэбхитэй ажалаараа шалгарна. Энэ нүхэр түрүү, шэнэ юумые, наукын туйлалтануудые колхозой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхые хододоо оролдодог.

Агитаторнууд нүхэд Фёдоров, Ваганова гэгшэд ажалай журам сахиха тухай хөөрэлдөө бригадануудта хэды дахин үнгэргөө. Ажалай журам эбдэгшэд ехээр шүүмжэлэгдэдэг. Агитаторнууд, лекторнүүд ажалай журам эбдэдэг колхознигуудтай тус тустайнь хөөрэлдэжэ, юумэнэй ушар ёһые ойлгуулжа үгэдэг.

Малшадай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд «Малшадай үдэртэ» хэлсэгдэдэг, ханын газетэдэ гаргагдадаг. Түрүү малшад тухай Хүндэлэлэй доска дээрэ мүн бэшэдэгбди.

Бригадануудта ябуулагдадаг политическэ хүдэлмэрие һайжаруулхын тула партийна эхин организаци хододоо анхаралаа табидаг. Лекторнүүдэй, агитаторнуудай дүй дүршэлөө андалдаха суглаанууд түргэ түргэн үнгэргэгдэдэг, дутагдалнуудаа усадхахаа бодото хэмжээнүүд абтадаг. Агитаторнуудай, лекторскэ нэгэдэлэй хүдэлмэри партийна суглаан дээрэ хэлсэгдэдэг.

Гэбэшье, зарим хөөрэлдөөнүүд, лекци, элидхэлнүүд нютагай байдалтай холбоогүй, нүлөө багатай байдаг. Холын гүүртэ, отарануудаар үшөөл үсөөн ябанабди. Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, арад зоной дунда агитационно хүдэлмэрие улам үргэнөөр ябуулха зорилготойбди.

С. Табдаев, Үлэгшэнэй хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлые хүтэлбэрилэгшэ.

Улан-Удын судна барилгын заводой хүдэлмэришэд продукци гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Слесарь В. Алексеенко халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь В. Алексеенко ажаллажа байна.

Д. Балдановай фото.

Эд бараа элбэгээр наймаална

Ехэ-Нугын сельпо үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг соогоо гээгдэнги сельпонуудай нэгэн байһан юм.

Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектын гаран сасуу сельпогой коллектив социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалшадые эд бараагаар шадаал һаа һайнаар хангахын түлөө тэмсэл хэжэ эхилһэн юм. Сельпогойхид ажалаа шэнэдхэн табихын тула ажалшадта шухала хэрэгтэй эд бараае саг соонь ехээр зөөдэг, худалдаа наймаанайнгаа хүдэлмэрилэгшэдые зүбөөр хубаарилан табидаг болоһон байна. Малай холын фермэнүүд, гүүртэнүүдтэ худалдаа наймаашадай ерэхэнь нилээд олошороо.

Сельпогой хүдэлмэрилэгшэд эдэ бүхы хэмжээнүүдые абаһанай ашаар эд бараануудые наймаалха нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 35 мянган түхэригтэ эд бараа наймаалаа. Сельпогойхид Кяхтын аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда түрүүлжэ, аймпотребсоюзай, тэрэшэлэн аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай зүгһөө дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Ехэ-Нугын сельпогойхид туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, хоёрдохи кварталда мүн лэ һайн амжалта туйлажа байна. Сельпогой коллектив үнгэрэгшэ 5 һарын дүнгөөр аймаг соогоо түрүү һуури эзэлжэ, дамжуулгынгаа Улаан тугые хоёрдохёо абаа.

Эд бараанай эрьесын түсэбые заатагүй дүүргэхын, ажалшадай эрилтые шадаал һаа һайнаар хангахын түлөө тэмсэдэг наймаалагшад сельпогой магазинуудта нилээд олон юм. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Харьяастайн Адаг гэжэ нютагта байдаг бригадын магазинда ажалладаг залуу наймаалагша Нина Мискина худалдаа наймаае шадамараар хэдэг. Комсомолка Нина Мискина 1955 ондо Улан-Удын кооперативна техникумэй дэргэдэ курса дүүргээд, Кяхтын аймагтахи Ехэ-Нугын сельподо эльгээгдэһэн юм. Залуу наймаалагша түрүүшээртээ ядалдадаг байбашье, үнинэй дүршэлтэй наймаалагшадай, тэрэшэлэн сельпогой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө нүхэрэй ёһоной туһаламжа абадаг дээрэһээ богонихон болзор соо ажалдаа дүй дүршэлтэй болоо һэн. Нүхэр Мискина эд бараа наймаалха түсэбөө һара бүри дүүргэхэһээ гадна, нүүдэл ларек эмхидхэжэ, полевой станууд болон малай фермэнүүдтэ саг үргэлжэ гарана. Залуу наймаалагша оролдосотой ажалайнгаа түлөө партиин Кяхтын айкомой, аймгүйсэдкомой зүгһөө һаяхан грамотаар шагнагдаа.

Хүдөөгэй магазиниие даагша, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалид Черепанов, наймаалагшад Прошин, Плеханова болон бусад аймагай ажалшадай дунда мүн лэ хүндэтэй болоо.

Улаан тугта сельпогой коллектив эд бараа наймаалха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын, ажалшадай эрилтые шадаал һаа хүсэдөөр хангахын түлөө социалистическэ уялга абаад, тэрээнээ дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байна.

Д. Колмаков.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин аша үрэ

Сэлэнгын аймагай Селендумын МТС-эй хоёрдохи тракторна бригада Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Талын булаг гэжэ нютагтахи полевой станда байралжа, ажалладаг юм.

Хабар, механизаторнуудай поли дээрэ гарахадань колхозойхид тэдэнэй байха полевой станиие заһабарилһан, ажалай һүүлээр сүлөөтэй сагаа культурнаар, сэнгэлигээр үнгэргэхынь тула ехэ оролдолго гарғаһан байна.

Энэ тракторна бригадада колхознигуудтай хамта 40 гаран хүнүүд, ехэнхинь залуушуул ажаллана. Полевой стан дээрэ гоёожо шэмэгдэһэн Улаан булан бии. Тэндэнь радиоприемник, библиотекэ, газетэ, журналнууд столой, элдэб наадан бии юм. Һүниин халаанда ажалладаг трактористнууд үдэртөө волейболоор наадаха аргатай болонхой.

Полевой стан дээрэ бани саг сагтаа түлигдэжэ, механизаторнууд болон колхознигууд тэндэ бэеэ угаадаг байна. Тэдэнэрэй түрүүшын хэрэгсэлтэ юумэнүүдээ һаадгүйгөөр абахынь тулада тэндэнь ларёк хүдэлдэг. Эндэ тамхи, зуруул, мылэ, дабһан, сахар гэхэ мэтын бараа хододоо бии байдаг.

Колхозой партийна организациһаа томилогдоһон бригадын агитатор, колхозой агроном Самбу Бологоровин Галданов механизаторнууд болон колхознигуудта үдэр бүри газетэ, журналнуудые уншажа үгэдэг, элдэб асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг, механизаторнуудай бүтээжэ байһан ажал тухай, тэдэнэй урда табигдаһан зорилгонууд тухай, хабарай тарилгые һайн шанартайгаар, богони саг соо үнгэргэхын тула юун хэрэгтэйб гэжэ, хэлэжэ үгэдэг.

Нүхэр Галданов коммунист Багидаевтай хамта «Дайшалхы хуудаһанууд» болон «Молниинуудые» үргэлжэ гаргадаг. Тэдээндэ һайнаар хүдэлмэрилһэн, үдэрэйнгөө даалгабарие һайн шанартайгаар дүүргэһэн хүнүүдые магтадаг, муугаар хүдэлмэрилһэн муу юумэ гаргаһан механизаторнуудые зада шүүмжэлдэг юм.

Энэ бригадада механизаторнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөнэй ябасын дүнгүүд үдэр бүри бригадын зүблөөн дээрэ 5—10 минутын турша соо хэлсэгдээд, дутагдалнуудаа усадхаха тушаа хэмжээн абтадаг юм.

Эндэ МТС-эй болон колхозой 5 коммунистнууд ажаллана. Тэдэнэр колхозой агроном нүхэр Галдановтай хамта тарилгые һайн шанартайгаар үнгэргэхын тула ехэ оролдолго гаргаһан байна.

Жэшээлхэдэ, Талын булаг гэжэ газарта «ДТ-54» трактораар шэрүүлжэ ябаһан гурбан сеялкын хоёрынь эбдэрһэн байгаа. Энээниие коммунистнууд болон агроном нүхэр Галданов хаража, сеялкэнүүдыень тэрэ дары заһуулха, бүхы хэмжээнүүдые абаһан байна. Энэ ушар бригадын суглаан дээрэ ехэ шангаар хэлсэгдэжэ, ажалдаа муусаа хандаһан сеялкэшэндэ хэмжээ абтаа һэн.

Иигэжэ зүбөөр эмхидхэгдэһэн политическэ болон культурна хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ нилээдгүй туһаламжа болоно. Эндэ олонхи механизаторнууд үдэрэйнгөө даалгабарие үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, «С-80» тракторта хүдэлмэрилдэг трактористнууд П. Л. Багидаев, В. Хайдаров гэгшэд пар хахалалта дээрэ халаанайнгаа даалгабарие үдэр бүри 125—150 процент, «ДТ-54» тракторта ажалладаг трактористнууд Г. Рябова, Ю. Кузьмин, трактористнууд Исмагилов, Сунгатулин болон бусад халаанайнгаа нормые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг.

Р. Будаев.

Түсэбөө уридшалан дүүргэнэ

«Улан-Удэ» пароходой команда үнгэрэгшэ хабар Сэлэнгын мульһэнэй орой унаһан дээрэһээ энэ жэлэй навигациие 5 үдэрөөр гээгдэжэ эхилбэшье, ашаа шэрэхэ май һарынгаа даалгабарие болзорһоонь 4 үдэрөөр урид дүүргээ һэн.

Пароходой команда навигациин эхилхэһээ хойшо республикын урда аймагуудтахи машинно-тракторна станцинууд болон колхозуудта гурбан мянга гаран тонно горючи болон түрхихэ материал абаашаа. Кочегарнууд нүхэр Юрьев, Туманов, штурманууд нүхэд Антонов, Рахвалов болон бусад соргой залитайгаар ажаллана. Пароходой командынхид июнь һарын түсэбһөө гадуур 450 мянган тонно горючи Харланай пристаньда абаашахаар шиидэнхэй.

«Улан-Удэ» пароход арадай ажахын шухала ашаануудые шэрэхэһээ гадна, май һарада Улан-Удэ городһоо Хёлго өөдэ «ВС-1» маркын газар малтадаг машина шэрэжэ абаашаа.

Д. Балданов.

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ябаса тухай 1956 оной июниин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	Ороһото культуранууд	хартаабха	овощь
Кяхтын	119,2	40,8	12,2
Баунтын	109,5	75,0	30,0
Хориин	104,6	69,2	15,7
Кабанскын	102,1	61,6	20,9
Прибайкальска	101,6	64,8	15,8
Иволгын	101,4	55,2	26,5
Ехэ-Кударын	101,3	75,8	33,8
Ториин	99,9	67,0	30,0
Тарбагатайн	99,4	94,9	15,2
Мухаршэбэрэй	99,6	76,5	21,7
Яруунын	98,9	36,2	23,3
Закаменай	98,5	92,5	16,6
Хэжэнгын	98,4	27,0	25,3
Түнхэнэй	98,4	98,0	26,6
Сэлэнгын	97,6	68,6	21,3
Бичурын	94,3	73,9	25,2
Кударын	92,2	91,4	20,0
Заиграйн	92,2	48,8	16,5
Курумканай	90,7	54,2	73,3
Баргажанай	88,9	88,6	16,0
Зэдын	84,7	65,0	22,5

Республикын аймагуудта кукуруза тарилгын ябаса тухай 1956 оной июниин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Силостэ ороко кукуруза тарилга	Ногоон конвейртэ кукуруза тарилга	Ороһото культурануудые ногоон тэжээлдэ тарилга (гектараар)
Кяхтын	93,5	49,7	430
Зэдын	90,4	—	231
Мухаршэбэрэй	89,1	86,8	761
Бичурын	79,9	28,0	561
Ториин	79,9	—	307
Тарбагатайн	79,6	—	451
Прибайкальска	79,0	12,6	170
Кударын	72,2	94,2	670
Сэлэнгын	68,9	52,4	381
Иволгын	65,2	90,9	378
Хориин	59,2	—	396
Хэжэнгын	59,1	21,5	600
Түнхэнэй	58,3	79,5	481
Заиграйн	53,0	9,1	—
Закаменай	50,2	21,2	42
Курумканай	49,3	76,6	636
Яруунын	44,8	18,1	719
Баргажанай	38,5	64,2	310
Кабанскын	27,2	—	424
Байкало-Кударын	21,3	10,7	183

Хартаабха тарижа дүүргэбэ

Город шадарай туладаа Иволгын аймагай Саянтын МТС-эй харьяата колхозууд хартаабха ехээр таридаг юм. Жэшээлхэдэ, «Улаан-Онгото» колхоз жэл бүри табяад гектарта хартаабха тарижа, муу бэшэ ургаса ургуулдаг байна. Саашадаа республикынгаа столица—Улан-Удэ городой ажалшадые хартаабхаар гүйсэд хангалсаха гэжэ шиидэһэн тус колхозойхид мүнөө жэлдэ энэ культурые 60 гектарта тариха уялга абаад, тэрэнээ дүүргэбэ. Хартаабха квадратно-гнездовой аргаар таригдаа. Саянтын МТС-эй тракторист Тумуржап Бимбаев, сеялкэшэн Бальжиниима Очиров гэгшэд хартаабха тариха зуураа, агрегадайнгаа гэшүүдтэй хамта үдэрэйнгөө даалгабарие 130—150 процент дүүргэдэг байба.

Д. Мункуев.

Барилгада индустриальна арга үргэнөөр хэрэглэхэ

Барилгада индустриальна, түрүү арга хэрэглэхэ асуудалда партиин XX съезд ехэ анхарал хандуулһан байгаа.

Улан-Удэ городой Железнодорожно районой барилгашад индустриальна түрүү аргые ехээр хэрэглэжэ шадаха юм. Район соо энэ жэлдэ хэгдэхэ капитальна барилгада үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахинһаа үлүү ехэ мүнгэ зөөри һомологдоо. Железнодорожно районой территори дээрэ городой хирпиисын заводууд булта шахуу байдаг. Түмэр-бетонно конструкцинүүдай түрүүшын томо завод эндэ баригдажа байна. Гэхэтэй хамта, районой барилгада индустриальна арга тон хангалтагүйгөөр хэрэглэгдэнэ.

Барилгашад болон архитекторнүүдэй, барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар болоһон Бүхэсоюзна зүблөөнһөө хойшо жэл хахадһаа үлүү сагай үнгэрбэшье, районой нэгэшье барилгада ажалай түрүү арга хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Ороной барилгын түрүү предприятинуудтахи бүхы хүдэлмэриин 55—60 процентнь индустриальна түрүү аргаар, хабсаргагдамал түмэр бетоноор хэгдэнэ. Гэхэ зуура, манай районой томо барилгануудтахи бүхы хүдэлмэриин оройдоол 20—25 процентнь индустриальна аргаар, хабсаргагдамал материалнуудаар бүтээгдэнэ. Манай эндэ хэгдэдэг хабсаргагдамал түмэр-бетонно зүйлнүүд 500—700 килограммһаа дээшэ шэгнүүритэйгээр хэгдэдэггүй юм. «Бурмонголстрой» трестын 5-дахи участогайхид, тэрэшэлэн барилгын-хабсаралгын управлени нэгэ бага ехэшэг, 1600 килограммай шэгнүүртэй хабсаргагдамал зүйлнүүдые барилгада хэрэглэнэ. Харин тиихэдэ ороной түрүү барилгануудта 5—10 тонныи шэгнүүритэй хабсаргагдамал түмэр-бетонно зүйлнүүд ехээр хэрэглэгдэнэ. Томо блогоор хэгдэһэн хана болон гэрэй һууринууд республикын нэгэшье барилгада үшөө хэрэглэгдээдүй байһаар. Манай барилгануудта туйлай ехэ үнэтэ материалнууд дэмы ехээр гаргашалагдана. Жэшээнь, Зүүн-Сибириин, түмэр замай, барилгын 3-дахи участок (начальнигынь нүхэр Асавлюк, главна инженерынь нүхэр Фролов) барилгадаа хабсаргагдамал түмэр-бетонно зүйлнүүдые хэрэглэхын орондо түмэр харгын булад рельснүүдые хэрэглэдэг байна.

Хабсаргагдамал түмэр-бетонно зүйлнүүдээр барилгые хангажа шадаха хамһабариин предприятинууд барилгын нэгэшье организацинуудта үгы байһаар. Хамһабариин иимэрхүү предприятинууд болошогүй удаанаар баригдана. «Бурмонголстрой» трест Железнодорожно районой территори дээрэ хоёр жэлһээ үлүүтэй саг соо полигон барижа байна. Теэд, барилгаяа дүүргэхэнь үшөөл уды байна.

Трестын 5-дахи участогай барилгашад зооветинститудай хамтын байра болон бусад барилгануудта түмэр-бетонно зүйлнүүдые, тэрэшэлэн дундаа хүндытэй панельнүүдые хэрэглэхэ гэжэ оролдобошье, иимэ материалнуудай үгы дээрэһээ үнэтэй материалнуудые барилгада хэрэглэжэ, гүрэнэй ехэ зөөри гаргашална. Эгээл эдэ шалтагаанһаа 5-дахи участок барилгын үнэ химдаруулха түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэнэгүй. Энэ участогайхид байгша оной нэгэдэхи кварталда барилгын үнэ химдаруулхын орондо 184 мянган түхэригөөр дээшэлүүлээ.

Зүүн-Сибириин түмэр замай 3-дахи участогайхид бүришье дорой байдалтай. Эндэхи барилга дээрэ хабсаргагдамал түмэр бетон зүйлнүүд хэрэглэгдэнэгүй. Участогай бүхы хүдэлмэринь гараар бүтээгдэнэ. Арматурна хүдэлмэри хэхын тула участогайхид ямаршье түхеэрэлтэгүй дээрэһээ бүхы ажалаа гараараа бүтээнэ. Арматурада хэрэглэгдэхэ 16—20 миллиметрһээ бүдүүн түмэрнүүд юрын аргаар кузницада нугалагдана. Участогай территори дээрэхи полигон ехэ удаанаар баригдана. Гэхэ зуура, полигон барижа байһан инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд проект зохёохо доо зарим тэды алдуу хэһэн байна. Жэшээнь, полигоной бүтөөд байхада зарим ажалынь гараар бүтээгдэхээр хараалагдана. Участогай главна инженер нүхэр Фролов полигоной бүхы участогуудые механизацилхын тула зохихо хэмжээ абаха ёһотой.

Участогай барилгануудта бии байһан механизмууд тон хангалтагүйгөөр ашаглагдана. Жэшээнь, эндэхи экскаваторнуудай оройдоол 38 процентнь, башенна крануудай 41 процентнь барилгада ашаглагдана. Гоёолтын хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ механизмууд мүн лэ муугаар хэрэглэгдэнэ. Механизмуудай иимэ муугаар ашаглагдадаг дээрэһээ участогтахи барилгын үнэ энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда 65 мянган түхэригөөр дээшэлээ.

Барилгын томо участок гэжэ энээнһээ урдань тоологдодог байһан ПВЗ-гэй капитальна барилгын таһагай хүдэлмэришэд бүри урданай, хуушан аргаар барилга эрхилнэ.

Районой барилгада индустриальна арга методые хэрэглэхэ тухай асуудалые дурдахын хажуугаар барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэри тухай тогтон хэлэхэ шухала. Барилгын материалнуудые үйлэдбэрилдэг город шадарай предприятинууд районой барилгануудые барилгын материалнуудаар ехэ дутамагаар хангана. Манай эндэхи хирпиисын заводууд, илангаяа Дээдэ-Березовкын хирпиисын завод шанар муутай хирпиисээр барилгануудые хангана. Барилгануудта асарагдадаг известкын шанарынь ехэ муу. Барилгын материалнуудай промышленностиин управлени материалнуудай шанарые һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээ абанагүй.

Железнодорожно районой хирпиисын заводой хүдэлмэришэд хирпиисые багсалжа шэрэхэ тухай асуудал заводой дирекциин үмэнэ табиһаар хоёр жэл шахуу болоо гэбэшье, заводой директор нүхэр Кирилов элдэб шалтаг урдаа барижа энэ асуудалай шиидхэлгые хойшо татаа һэн. Энэ заводто һаяшаг ерэһэн залуу мэргэжэлтэ главна инженерэй тушаалые дүүргэжэ эхилһээр хирпиисэ багсалан шэрэхэ асуудалые удааруулангүй шиидхэһэн байна. Заводойхид энэ шэнэ аргые амжалтатайгаар хэрэглэжэ эхилээ. Хирпиисэ багсалдаг контейнернүүдые «Металлоширпотреб» заводой бүтээжэ эхилхэдэ барилгын организацинууд хирпиисые багсалаатай зандань абадаг болохо юм. Залуу инженер заводой түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн һайжаруулха тушаа хэдэ хэдэн дурадхал оруулаа. Нүхэр Архиповай эдэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ хэрэглэдэг болоһоной ашаар заводой коллектив ажалайнгаа бүтээсые һара бүри дээшэлүүлнэ. Хэрбээ пеэшэнэй кубическа метр бүриһөө түсэбэй ёһоор 1350 хирпиисэ абтаха ёһотой байгаа һаа, мүнөө 1700 хирпиисэ абтана. 1954 онтой сасуулбал эндэхи заводто 4,3 миллион хирпиисэ үлүү олоор гэхэ гү, али 67 процент ехээр гарадаг болоо. Заводой хүдэлмэришэд энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Российска Федерациин барилгын материалнуудай промышленностиин предприятинуудай дунда 3-дахи һуури эзэлээ.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленум, тэрэшэлэн партиин XX съезд предприятинуудые мэргэжүүлхэ, хамжан үйлэдбэрилхэ асуудалда онсо анхарал хандуулһан байха юм.

Хэрбээ районой барилгын бүхы предприятинууд хамтаржа, нэгэ газарта шулуу буталдаг болоо һаа, барилгын шулуу нилээд химда сэнтэйгээр абаха һэн. Юуб гэхэдэ, шулуу буталдаг жэжэ карьернүүдые нэгэдүүлбэл, тэндэхи бүхы ажалые механизацилха арга бии болохо байгаа. Эдэ карьернүүдэй нэгэдүүлэгдээгүй дээрэһээ шулуу ашаалха, мүн бусадшье хүдэлмэри гараар хэгдэнэ.

Ажалай түрүү арга методые үйлэдбэридэ хэрэглэхын тула наукын туйлалтануудые зоримгойгоор шудалха, хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гэжэ шухала байна. Энээниие хараадаа абажа, партийна, профсоюзна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд техническэ кружогуудые эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиимэ кружогууд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон хүдэлмэришэд, мастернуудай дүй дүршэлые зүбшэн хэлсэбэл зүйтэй байна.

Районой барилгашад дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абаад, энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 20-до дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Барилгын хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа, ажалые индустриальна аргаар эрхилдэг болоо һаа, манай барилгашад энэ зорилгоёо амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха байна. Тиимэһээ барилгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд барилгада индустриальна арга метод хэрэглэхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулха уялгатай.

М. КАНДАБАЕВ, КПСС-эй Железнодорожно райкомой промышленна-транспортна таһагые даагша.

..ОНГОЛ СОВЕТ АРАДУУДАЙ АХАДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААН УЛАМ БЭХИЖЭГ!

☆ ☆

Д. Нацагдорж

Минии нютаг

Хангай, Хэнтэй, Соёной үндэр һайхан нюрuунууд,
Хойто зүгэй шэмэг болоhон ой тайгын ууланууд,
Мэнэн, Шарга, Номиной үргэн ехэ губинууд,
Магнай шэнги талада хизааргүй элһэн далайнууд,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Онон, Хэрлэн, Туула—тунгалаг арюун мүрэнүүд,—
Олон хотодо эм болоhон горхон булаг, аршаанууд,
Хубсгал, Увс, Буйр гүн сэнхир нуурнууд,
Хүн малай унда болоhон түргэн-түжэр уһанууд,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Орхон, Сэлэнгэ, Хүхүйн—үзэсхэлэнтэ гоё голнууд,
Обойно-тобойно баялигай уурхайдал олон дабаанууд,
Хуушан хото хүдөөгэй баригдажа байһан һууринууд,
Холо газары дахажа зурына харгы-замууд,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Холо газараар ялалзан саһата үндэр хушуунууд,
Хүхэ тэнгэриин сэлмэһэндэл сайна хүдөө хээрэнүүд,
Холын бараада харагдана номин шобхо һарьдагууд,
Хүнэй сэдьхэл тэниилгэмэ уудам амгалан таланууд,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Намжаахан хоншуу ногоон малай бэлшээридэ һалбарнал,
Наашаашье—саашаашье хүлхэ тэнюун таланууд һубаринал,
Орон доторoo дураараа малшад нүүжэ үбэлжэнэл,
Алтан таряан талын һалхинда найган, халюурнал,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Хангай губиин талада Халха уужам нютагни
Харьялаа булагаар дэбэрэн, баяртай, хүндэтэйл.
Хизааргүй үргэн шэлэнүүдтэ ан гүрөөһэд һүрэгөөрөө.
Хүлэг моридтол урилдан, атарлан ябадаг юумэл,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Һалхинай үлеэхэдэ найгана набша сэсэгүүд дэлгэрээд,
Һаруул таладаа бэлшэнэ түмэн малнууд хушууран.
Үбэлдөө—хүр саһан шаргын мүрые хушадаг,
Зундаа—жэгүүритэ шубууд жиигаса гоёор дууладаг,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Алтай, Хинганай забһарта амгалан баяжаал оромни,
Аба эжымнай түрэһэн алдарта заяатай нютагни.
Алтан наранай туяада мандажа тогтоhон оромни,
Мүнгэн һарын гэрэлдэ мүнхэ толорнол газарни,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Хүнэй ажабайдал мүнөө хубитай—заяатай гээшэл,
Хубисхалай һаруул одоной мандан толорhониинь мэдээжэл.
Улаан тугууд намилзан шэнэ Монголые бүрхөөнэ,
Улад зон урматайгаар габьяата байдал зохёоно,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

Монгол гэдэг нэрээрээ юртэмсэ дээрэ дурдуулнабди,
Монголой заяантай бидэнэй һанаа зүрхэн холбоотойл.

Шэнэ байдал зохёожо, Эхэ ороноо мандуулнабди.
Соёл эрдэмэй толотохо Совет оронhоо үндэһэтэйл,—
Энэл даа, түрэл нютагни,
Монгол һайхан оромни.

В. Петонов буряадшалба.

★ ★

Манай хүршэ Монголой Арадай Республика социализмын бүхы оронуудтай нэгэн хамта шэнэ ажабайдал амжалтатайгаар байгуулжа байна. Советскэ Союзай ба социалистическэ лагериин бусад гүрэнүүдэй саг үргэлжэ үзүүлдэг туһаламжын ашаар Монголой Арадай Республикын ажалшад ажахын ба культурна байгуулалтадаа гайхамшагта амжалтануудые туйлажа шадаа.

Орон доторнь шулуу нүүрһэнэй шахтанууд, бүд нэхэлгын, модо болбосоруулгын, гуталай фабриканууд, арһа эдлүүрилхэ, нефть абалтын заводууд, тон шэнэ техникээр зэбсэглэгдэһэн мяханай комбинат ба бусад хүдэлмэрилнэ.

Республикын ажахын гол һалбари болохо малажал революциин һүүлээр һалбаран хүгжэжэ байна. Ороной заха хизааргүй үргэн уужам тала губинуудаар хамтын ажалнууд — ажалшадай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд болон гүрэнэй ажахынууд жэлһээ жэлдэ олошорно.

Монгол арадай соёл культура гэгээрэл, тэрэшэлэн юрэнхы ажаһуудалынь урган хүгжэжэ, элдэб шатын һургуули, эмнэлгын газар, хүүгэдэй сэсэрлигүүд, эрдэм ухаанай эмхи зургаанууд ба бусад орон доторнь олоор дэлгэрэнхэй.

***

Мүнөө Монголой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд, журналистнууд Москва, Ленинград болон бусад городуудаар аяншалһанай һүүлээр манай республика ерээд, эндэхи промышленна предприяти, колхоз, культурна эмхи зургаануудаар ябажа, тэдэнэй хүдэлмэритэй танилсажа байна.

Энээнтэй дашарамдуулан мүнөөдэрэй номерто ахадүү монгол арадай уранзохёолшодой зохёолнуудһаа хэдэн шүлэгүүд болон рассказ толилогдобо.

★ ★

Ц. Гайтав

Улаан Баатар

Уудам Азиин сээжэдэ
Уласайм одон болоhон,
Уужам Монгол нютагта
Ургалтын зүрхэн болоhон

Москва хото ахатай,
Мүнгэн Туул хязатай,
Мүнхэ жаргалаар билтарма
Минии хайрата Улаан Баатар.

Баярта ехэ ерээдүйгөө
Баатар ажалаар дүтэлүүлһэн,
Бата нэгэдэлтэ арадайгаа
Бүхы дурынь буляаһан,

Москва хото ахатай,
Мүнгэн Туул хязатай,
Мүнхэ жаргалаар билтарма
Минии хайрата Улаан Баатар.

Эндэш, тэндэш ябахада
Эзэн бидэндэ дурдуулһан,
Хаанашье ябажа байхада
Хайрата эхэдэл һанагдаһан

Москва хото ахатай,
Мүнгэн Туул хязатай,
Мүнхэ жаргалаар билтарма
Минии хайрата Улаан Баатар.

А. Мангатханов,
буряадшалба.

Ч. Лхамсурэн.

Түмэр зам

Уудам оронойм дундахануур
Уула губиие гаталаад,
Гайхамшагта зам зурын ялалзаа
Галта тэргэ хурдалан ябана.
Энэ—ахадүүгэй туһаламжа,
Энхэ байдалай арюун зам.
Энэ—эб найрамдалай бэлэг,
Эхэ оронойм жаргалай зам.

Москва Бээжэн хоёртой
Монголой столицые холбоод,
Түрэл оронойм хүгжэлдэ
Түгэлдэр хүсые түгэс үгөө.
Энэ—аха дүүгэй туһаламжа,
Эд бараанай үргэн харгы.
Энэ—эб найрамдалай бэлэг,
Эрдэм соёлой гэрэлтэ зам.

Жэгүүртэ онгосо дээгүүрнь,
Жэгдэ замаар машина зэргэшээд,
Түргэн паровоз дүүрэн ашаатай
Түмэр харгыгаар хурдална.
Энэ—ахадүүгэй туһаламжа,
Ехэ хүдэлмэриин илалта.
Эб найрамдалай бэлэг,
Энэ социализмда хүргэхэ зам.

☆ ☆

И. Гур-Эрэнцэ

Бэшэг

Агуу хубисхалша
нүхэдэй зүблэжэ,
Арадай түлөө
бэшэһэн бэшэг.

Зандан ташуурай
бүреэдэ хадагалуулжа,
Жанжин Сүхэ Баатарай
гарта ябаһан бэшэг.

Хилэ шадарай
элдэб бэрхэшээлые
Дабажа гараһан
түүхэтэ бэшэг.

Хамаг Монголой
арад бидэндэ
Жаргалые олгоhон
үнэтэ бэшэг.

Сүхэ Баатарай Кремльдэ
барижа ороод,
Суута Лениндэ
барюулһан бэшэг.

Ехэ хэрэгээ бүтээжэ,
туһаламжа олоод,
Эхэ ороноо абархада
хүсэ үгэһэн бэшэг.

Д. Дугаров буряадшалба.

Ц. Дамдинсурэн

Монгол орон

Сагаан саһан малгайтай,
Ногоон модон хүрмэтэй.
Хүхэ уһан хормойтой
Баян Хангай ууламни.

Маша дэлгэр Хангаймни
Мал һүрэгөөр дүүрэн.
Малша олон монголшууд
Жаргал сэнгэлээр дүүрэн.

Алаг сэсэг хүнжэлтэй,
Алта эрдэниин баялигтай,
Арьбан шэмэтэ хүрьһэтэй,
Атар хээрэ нютагни.

Булта урагшаа дабшажа,
Бүхэ оронойнгоо сэсэглэхэдэ,
Уудам тала нютагни
Улам тэнигэрээр һанагдана.

Арюун һалхинай амисхалтай
Алтан наранай халуутай.
Амта түгэлдэр бэлшээритэй
Агуу дэлгэр губимни.

Мандаһан Монгол ороной
Мал һүрэгэйнь олошорходо
Манай дэлгэр губимнай
Маша һайхан үзэгдэнэ.

Бадарха замые олоhон,
Баярай ошые мандуулһан,
Баатар тэмсэлшэ угтай
Баян монгол жаргалтай.

Ород-Монгол нүхэсэн,
Олон зониие баясуулхада
Орон нютагайм үзэсхэлэн
Онсо һайханаар тодорно.

Б. Бадараев буряадшалба.

Агууехэ Хитадай арад түмэндэ зорюулһан юрөөлһөө

Алтан дэлхэйе дулаасуулһан
Алдарта, жаргалта үдэрнүүдые
Агууехэ Хитад уласай
Арад зон бодотоор үзэбэ.

Баатар зоригоорнь бүтээгдэһэн
Бүгэдэ найрамдаһан ороной
Бадаран байгаа ой дээрэнь
Баярта юрөөлнай зоринол.

Хубисхалта монгол араднай
Хуушанайнь нүхэдынь юумэл даа.
Хэтын заяанда жаргахыетнай
Хүсэнэл зомнай барандаа.

Түрүүлэгшэ Маогой ударидалгаар
Толото харгыгаар дабхиба.
Түрэл Хитадай шэн батаар
Түүхэтэ байдалые зохёобо.

Мүнөөдэр, танаймнай һайндэр
Маанадай зүрхые баясуулнал,
Мандаһан нарыетнай амаршалнал
Маанадай зүрхые баясуулнал.

Цыден-Жап Жимбиев,
буряадшалба.

Л. Түдэв

Барилгашан

Дуратай сагтаа
Барилга барижархёод,
Дураа гутахадаа
Бутара унагаадаг.

Иимэ һонин
Эрхим барилгашан
Энэ шадар
бии юм шуу!

Саг зуурахана
Байшан барижархёод,
Саанань өөрөө

һуужа байхадаа
Байшангһаа өөрөө
Үндэр юумэн
Баяртай хүхюун
энеэжэ байдаг...

Яслингаа олон
Нүхэдэй дунда
Яһалахан барилгашан
гүүлдэг юм даа.

Ш. Нимбуев буряадшалба.

Д. Пүрэвдорж

„Бүхэ һуудалтанда"

Хуушарһан хара
модон шоото
ташагануулаад,
Хурга зузаан
хирэтэй дансаяа
һаршагануулаад:
— Зай даа, тэды мүнгэнь
алга маахам
хаш даа,—гэжэ
Заһаадшье, баллаадшье
олон тэмдэгүүдые хэжэ,
Үглөөнһөө эхилээд,
орой болотор
саарһанаар носолдоод,
Өөрынгөө захаһаа
газаа гаратар
тараажа хаяжархёод,
Ядажа ерэхэдээ
тамхяа нэгэ аһаадаг,
«Ядаг бэлэй одоо» гээд.
баһа дахин
бааюулдаг.
Үүдэнэйнь саана
хүлеэһэн хүнүүд
дүүрэшэнхэй,
Өөрынь таһалга
удхэн манаар
бүтүүрэнхэй.
Утуулшаһан тарбагандал
хүдэлжэ ядан
арбайгаад,
Убайгүйгөөр эбһэйлэн
нюур амаа
уршылгаад,
Болоhонш юумэгүй,
бүтээһэнш юумэгүй
һуудаг хүнэй
Бододоггүй һандали дороhoo
хадааһа шаажархимаар
байдаг.
«Одоо үеын зорилго»
гэһэн элидхэл
бэшэжэ эхилһэнээ,
Онобшогой, зохистой ха гээд,
саарһа шугамдажа
ородог.
Улас түрын
болбосорол гээд
номоо нэгэ ираһанаа
Утаһан дохёогоор
ярилдаха гэжэ
туршаадш абадаг.

Һайшаалайнгаа үнэмшэлгэ
һаамайса энеэбхилэн
үзэсэгээгээд,
Шүүмжэлэлэй дэбтэрые
шэгээ хубилган харадаг.
Үндэр тушаалтанай үмэнэ
газарта хүрэтэр
дохисогоогоод,
Өөрһөө доошо хүниие
унаса дайран алдадаг.
Намайе шүүмжэлһэн
та, нүхэр,
хинаад үзэхэдэ
Найдабаригүй этэгээд байнат,
гэжэрхихэдээ ядахагүй,
Абгайдамни
химда туфель
абажа үгэһэн нүхэр
Ажахын талаар
бараг хүн гэжэшье магадгүй...
Хамагай һүүлдэ
ажалайнгаа таһалга
дэнтэй байлгажа,
Хаһатай томо
мануулидал адли
зантайжа һуудаг.
Би удаан боложо,
ехээр ажаллажа
байнаб гэжэ
Бэеэ магтан,
хүн бүхэндэ
һайрхан яридаг.
Эрсэнээр харадаг
хоёр нюдэниинь
улайжа нурсайшанхай,
Эбһэйлэ эбһэйлһээр
хамаг бэень
һуларжа һунашанхай,
Нойрмоглон байжа
урдахи шэрээгээ
мүргэн унадаг,
Зүүдэлэн байжа
зөөлэн һандалиһаа
халин алдадаг —
Болоhонш юумэгүй,
Бүтээһэнш юумэгүй
һуудаг хүнэй
Бододоггүй һандали дороhoo
хадааһа шаажархимаар
байдаг.

Ч. Намжилов буряадшалба.

..үдөө талын үзэсхэлэн

РАССКАЗ

..и хүдөө газа..
..най хүнэй ню..
..үзүүртэ, хуудам талын зэрил..
..миралзан жэрбэгэнэхэдэ, хо..
..умэд һүүмэлзэн үндэр наб..
..лон үзэгдөөд, ябаһаар эли
..харагдадаг гээшэ... Хурдан
..шуумайжа ябаһан маши..
..даһаа намарай һалхин хүсэн
..хүсэ нэмэн шангаржа, хоёр
..һөө нёлбоhо элбэгээр гоо..
... Уһа гүйһэн нюдөөр хараха..
..холын юумэдэй хараа бараа..
..түхэл хэлбэри бүүдэгтэнэ.
..аал болоhон шофёр ябадалаа
..үүлжэ, машинын дүрбэн мөө..
..забда сүлөөгүй шуршагана..
..юдэнэй үзүүртэ бүрэлзэн ха..
..ша бараан юумэн нэгэ үе дал..
..жо, нэгэ үе эли болон түглы..

..э марьяан хубсаһатай хүдөө..
..эһэн хүнүүд хэдэн олоорoo
..тиишээ һүндэлнэ. Бүлэг бүлэ..
..бөөгнэрэн ябажа, сүгтой хү..
..угаа дэлгэһэн сэнгэһэн хүдөө..
..минии сэдьхэлые дары хүдэл..
..Сан бэйсын мориной һайха..
..дурыё хүбхэлзүүлэн хөөргэ..
..гол газарни уужам юм даа.
..һайхан моридтой юм даа Мо..
..ад дабхихада, манай сэдьхэл,
..һэргэнэ. Иишэ шэртэжэ, тии..
..ыжэ, нэгые гайхажа, нүгөө..
..дожо ябаһаар, олон моритой
..эй дунда нэгэ һайхан һаарал
..ой хазаарайгаа амые химэлэн
..э, хоёр шэхээ һольбон
..хэнь минии хоёр нюдэндэ

гэрэлтэн тудаба. Удааһь нэгэ залуухан басаган жолоогоо дуттаран татажа, тээгэлүүлһээр дүтэлжэ ерэхэдээ зэрлиг буга мэтэ жэбжэгэр уян бэетэй, сог шогтойхоноор эрьбэгэнэһэн, гэрэлтэй хурса нюдэтэй үзэсхэлэн һайхан басаган байжа, хэнэйшье, түмэн баатар эрэшүүлшье бол, тэдэнэй зүрхыень шэшэрүүлэн долгилуулха, түбэй газарай эрдэмтэ оюутан минииишье зүрхэ сэдьхэлэй хүсэлые нэрэгүй холиболзуулан татана.

Сагаан һаарал мориной нюрган дээрэ ногоон булгайр дүрөөбшэтэй эмээл тохоhон байхадань, холо газарай хүлэгэй үнгэ зүһэниинь онсо илгаран харагдаад, можынгоо монсойлдотор хоёр хормойгоорoo орёожо, дээрэнь саб һууһан басаган һүүжэлдэн һагад ябана. Арбан найма тухай наһанай гэжэ үзэхөөр энэ басаганай нюур шарайнь шэнэхэн һарадал хурса тунгалагаар гэрэлтэнэ. Гурбаар гүрэһэн ута хара гэзэгээ ара тээшэнь унжуулаад, улабар шара дурдан пулаадаар толгойгоо орёон, шушуурыень үрөөһэн нюдэнэйнгөө дээдэ тала дээрэнь зангидан уяжа, үзүүрыень һанжуулжархиһаниинь басаганай түхэл шарайе нюдөө холодуулгашагүй үзэсхэлэн һайханаар үзэгдүүлнэ. Сайбар үнгэтэй зөөлэхэн шарайнь зунай наранда боролоод, хоёр хасартань улаан туяа толотоно. Харахан нюдэниинь илдамханаар харагдажа, хотын залуу хүн дээрэ эелдэрээр мэшэгэд гэн тогтохо тудамда, минии нюдэн эрхэгүй дагалдан дабхина.

Энгэр, нюдаргыень хара торгоор доторлон, хэжэ, нариихан хүбөө табяатай хүрин ягаан шэршүү тэрлиг үмдэһэн, зүүн ханшыһаан нариихан хургануудаа бултайлган, ута жолоогоо бүтүү жолоотойнь хамталан бүхэд барин адхаад, баруун ханшыгаа доошонь һула табин, доторь

гараа нюун ташаагаа тулаад, буулгаһан томо нюдаргаар далбайлган бүрхөөһэниинь шэнэ сагай хээнсэр байдалые гайхуулна. Хоолойнгоо тобшые тайлажа, задагай орхиhониинь, саанань мүн лэ хара дурданаар хүбөөлэнхэй сайбар шара дурдан самсын тайлдаатай бодомол захаханай үе үе хоёр тээшээ сэлигдэхэдэнь, үнжэгэ нимгэн арһатай сагаахан хүзүү хоолойнь үзэгдэхэдэл гэнэ...

Бүдүүн шара бүһэ шаб гэтэр бүһэлөөд, уталзатай эрмэгтэй гуталые дүрөөдөө лаб хэжэ жииһэниинь талын эдир балсан булшангуудынь гүбылдэн, доошо дээшээ бахархан гүйлдэнэ хэбэртэй. Залуу хүбүүн тэрээниие хүндэлэлдин тогтоожо, хэдэн асуудал хэлэхэдэнь, тала газарай эдир һайхан басаган жолоогоо татан, дуратайгаар түдэгэсэн харюусажа дээрэһээнь энэ тэрэ юумэ лаблан һонирхоно.

Монсогор ташаатай хабиргайн яһаниинь зурыһан, илган һаарал мориниинь тогтожо ядан, жэбжэгэр һайхан дүрбэн хүлөөрөө эхи ээлжээгүй газар сабшажа, хазаараа даран, үзэсхэлэн һайхан толгойгоороо иишэ тиишэнь һэжэхэдэнь, агаарта дэгдэжэ, үүлэн соогуур умбаһандал үзэгдэбэшье, дээрэнь мордоhон гайхамшагта сэбэрхэн үхин ажаттүй һуужа, сүлөөтэйгөөр хөөрэлдэнэ, ярилдана, бага үхибүүн мэтээр альбан хүнгэхэнөөр тоомоо таһаран аашална, үе үе дүн сагаан тэбхэрхэн шүдэнүүдээ иралзуулан, толгойхоноо хинсайлган мишэгэд гэн энеэнэ.

Хээрэ талын дунда зүндөө это һэтэ ябажа, хүдөөгэй һаруулда бэеэ гайхуулһан үзэсхэлэнтэ нэгэ нимэ һайхан басагантай ушаран золгобол, сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй яажаб.

Шадалаараа оролдон таатайгаар хөөрэлдэжэ һонирхоноб. Үндэр хаанай үбэр талаар нютагладагби гэнэ. Урдаһаа ороhон хүндын дунда нюдэнэй үзүүртэ зурыхадажа, бүрэг бараг харагдаһан эрсэн майхан тээшэ заагаад, мүнөөдэр тэндэ буууса буугаабди гэмсээрээ, морёо ташуурдан хатаруулһаар далда орошоно.

Халаг, би моритой, забтай ябаһан бай даа...

1931 он. Д. Нацагдорж.

О. Цэвэгжавай зураг.
Б. Бадараев хуряамжалан буряадшалба.

—★ Монголой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд ★— Бурят-Монголдо айлшалжа байна

Манай хүндэтэ айлшад—Монголой Арадай Республикын хэблэлэй хэдэн хүдэлмэрилэгшэдэй Улан-Удэдэ үлөөшэдынь (тэдээн тухай дэлгэрэнгы мэдээсэл манай газетын үсэгэлдэрэй номерто толилогдонхой) июниин 6-да «Б. М. үнэн» газетын хүдэлмэритэй танилсажа дүүргээд, «Б. М. правда» газетын, гүрэнэй типографиин хүдэлмэритэй танилсажа эхилээ.

Республикын арадай ажахы болон культурые хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ республиканска газетэнүүдэй ямараар хабаададаг тухай «Б. М. правда» газетын редактор нүхэр И. М. Стегачёвой дэлгэрэнгы хөөрөөе айлшад анхаралтайгаар шагнаһан, олон асуудал һуража, харюу абаһан байна. Манай алдарта хүнүүдэй—хартаабха ургуулгын мастер Л. П. Шурыгинагай, Социалистическэ Ажалай Герой С. К. Киселевой, суута луговод А. И. Батышевай, кукуруза ургуулгын мастер, Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Г. Д. Пепеляевай ажал хэрэг тухай хөөрөөе айлшад һонирхон шагнаба.

Кяхтада, Бичурада бүри үни хада зарим хүнүүдэй кукуруза тарижа байһан түүхэтэ баримта элирүүлэгдээ гэһэн нүхэр Стегачёвой хөөрөөе айлшад ехээр һонирхожо, энэ ушарые бултадаа дэбтэрнүүдтээ тэмдэглэбэ. Газар уһалалгын асуудал, илангаяа үбэлэй үедэ тошон хүргэжэ, хабартаа газар уһалдаг ушар тэдэниие һонирхуулаа.

Үсэгэлдэр айлшад газетэнүүдэй хүдэлмэритэй танилсалгаяа үргэлжэлүүлээ.

Хүдөө гараһан айлшадынь июниин 5-да Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой ажабайдалтай хэдэн часай турша соо танилсаһан, үглөө үдэрынь, июниин 6-да «Улаан Сэлэнгэ» газетын хүдэлмэритэй танилсаад, Кяхта ошохоор мордоһон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Монголһоо ерэһэн айлшад типографиин ажалтай танилсажа байна.

А. Мантаевай фото.

Монгол-советскэ хани барисаанай һара МНР-тэ эхилбэ

УЛАН-БАТОР, июниин 6. (ТАСС). Монгол-советскэ хани барисаанай заншалта һара июниин 7-до Монгол Арадай Республикада эхилээ. Энэ һарые монгол-советскэ хани барисаанай общество үнгэргэхэ байна. Тус общество 1947 ондо байгуулагдаһан юм. Энэ обществодо хүдэлмэришэд, малша арадууд, албахаагшад, һурагшад хамта 120 мянган хүн нэгэдэнэ. Һарын үедэ лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ, фото-выставкэнүүд, мүн Монголдо хүдэлмэрилжэ байһан советскэ мэргэжэлтэдтэй, СССР-тэ ябаад ерэһэн монголой олониитын ажалябуулагшадтай болон ажалшадай түлөөлэгшэдтэй уулзалганууд эмхидхэгдэхэ, советскэ хүнүүдэй ажабайдалтай, коммунистическэ байгуулалтада Советскэ Союзай амжаһан туйлалтануудтай олониитэ арад зониие хани барисаанай общество танилсуулха юм. Советскэ түрүүшүүлэй—хүдэлмэришэд болон хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэлтэй танилсаха, тэрэшэлэнород хэлэ шудалха кружогууд олон аймагууд болон сомонуудта бии юм. Эдэ кружогуудые хани барисаанай общество байгуулаа. Советскэ Союзай арадуудай культурын хүгжэлтэтэй холбоотой түүхэтэ ехэ үдэрнүүд Монголдо обществын үүсхэлээр тэмдэглэгдэдэг юм.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд, уласхоорондын шанга байдалые һуларуулха талаар СССР-эй гадаадын политикын амжалтанууд, советскэ наукын болон техникын, искусствын болон культурын туйлалтанууд һарын үедэ үргэнөөр тайлбарилагдаха байна.

Дрезденэй экономико хүгжэнэ

БЕРЛИН, июниин 6. (ТАСС). Немецкэ культурын эртэ урдын центрнүүдэй нэгэн бологшо Дрезден городой байгуулагдаһаар 750 жэлэй ойе Германиин болон бүхы дэлхэйн түрүү олониитэ тэмдэглэжэ байна. Дрезденэй 750 жэлэй ойе тэмдэглэлгэ Дрезденэй округой экономическа ба культурна ажабайдалда ажалшадайнь амжаһан туйлалтануудай харалга болоһон байна.

1955 ондо, нэгэдэхи табанжэлэй һүүлшын жэлдэ округой предприятинуудай бүтээн гаргадаг промышленна продукциин хэмжээн 1950 онойхитой жэшээлбэл хоёр үлүүтэй дахин нэмээ.

Металлургическа, электротехническэ, нарин механикын ба оптикын промышленностьнууд округой промышленностиин шухала һалбаринууд болоно. Нэгэдэхи табанжэлэй үедэ Ризэдэ ГДР-эй металлургическа тон томо завод советскэ мэргэжэлтэдэй туһаламжатайгаар баригдаһан байна. Мүн Гредицэдэ болон Фрейталь-Делендэ металлургическа заводууд баригдаа. Герлицэдэ болон Бауцендахи вагон бүтээлгын заводуудай продукци ГДР-эй газаашань гаргажа худалдадаг зүйлнүүдэй тон шухала хубинь болоно.

Клоцшдэхи авиационно заводто транспортна самолёдууд бүри һаядаа олоор бүтээн гаргагдадаг болохо юм. Атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ асуудалнуудые шэнжэлхэ атомна центр Дрезденһээ тушаа хойно баригдажа байнхай. Эндэ Советскэ Союзда бүтээгдэһэн атомна реактор тодхогдохо юм. «Цейсс-Иконой» предприятинуудай бүтээн гаргадаг дрезденскэ «... закта» гэжэ фото-аппарадууд хил... саана мэдээжэ болонхой, олоор ... далдажа абтадаг байна. Транс... маторнууд, рентгеновскэ аппарад... Дрездендэ бүтээгдэдэг. Радебер... элдэб маркын телевизорнүүд бүтэ... гаргагдадаг юм.

Округой промышленностиин ... гэнөөр хүгжэжэ байһанһаа улам... лан, промышленна кадрнуудые ... лэдхэхэ шухала зорилго табиг... хай. Европодохи эгээн томо ... ческэ дээдэ һургуулинуудай ... Дрездендэ нээгдэнхэй. Тэрэнэй ... дентнүүдэй тоо 1951 онһоо 195... хүрэтэр хоёр дахин олон бо... Мүнөө тэндэ 13 мянга гаран ... һурана. Хоёрдохи табанжэлэй ... хүрэтэр энэ һургуулида 25 мян... хүн һурадаг болохо юм.

Гэр байрын, тэрэшэлэн социа... ба культурна эмхи зургаану... барилга түргэнөөр хэгдэнэ. Да... үедэ һандарал боложо гор... гэр байрын оройдоол 17 процен... бүтэн үлэһэн юм. Тиимэһээ хоёр... хи табанжэлэй түсэбэй ёһоор, ... байрын барилгада онсо шухала ... хашанар олгогдоно. Дрездендэ ... бүри 1.400 байра баригдана. 1... ондо городой хүн зон 3 мянга ш... байра абаха байна.

Дайнай үедэ ехээр хохид... хүдөө ажахы һэргээгдэжэ бай... Мүнөө округ дотор гүрэнэй 31 ... хил, хүдөө ажахын 410 коопер... бии юм. Хүдөө ажахын бүхы ш... культурануудай ургаса дайнай ү... тээхи хэмжээнһээ ехэ болоо. ... ажалай талаар дайнай урда тэ... хэмжээн нилээд ехээр үлүүлэгдэ... байха юм.

Франциин Национальна суглаанд...

ПАРИЖ, июниин 6. (ТАСС). Правительствода этигэл найдабари олгохо асуудалаар голосовани хэхэ гүримые Национальна сутлаан дээрэ тайлбари хэжэ политическэ группануудай түлөөлэгшэдэй үгэ хэлэлгэ үсэгэлдэр орой болотор үргэлжэлөө. Правительствын юрэнхы политика тухай элдэб ажаглалтануудые хэхэ зуураа, тэрэнэй Алжирта абажа байһан хэмжээнүүдые дэмжэхээр бэлэн байһанаа баруунай үзэл баримталдаг депутадууд элишэлэн мэдүүлээ. Тэдэнэй зариманиинь, жэшээлхэдэ, урдань Алжирай генерал-губернатор байһан Сустель («Социальна республиканец») алжирска асуудалые амгалан ёһоор гуримшуулха зорилготой ямаршье хүдэлөөе дараха гэһэн эрилтэ хээ.

Прогрессивнэ республиканецуудай союзай гэшүүн Пьер Кот гэгшын хэлэһэн үгэдэ баруунай ба эгээн лэ баруунай үзэл баримталдаг группануудай түлөөлэгшэд ехээр дурагүйлхөө. Алжирска арадай түлөөлэгшэдтэй дары түргэнөөр хэлсээ хэжэ эхилхэ шухала гэжэ Пьер Кот онсо тэмдэглэһэн байгаа. Хуби заяагаа арадуудай өөһэдөө тодорхойлхо эрхэдэ үндэһэлэн иимэ хэлсээн хэгдэхэ ёһотой гэжэ тэрэ хэлээ. Алжирска асуудал тушаа Индиин премьер-министр Нерутэй оруулһан дурадхалые анхаралдаа абаха шухала гэжэ Пьер Кот тэмдэглээ.

Баруунай үзэл баримталдаг депутадууд тэрэнэй үгэ хэлэлгые һаатуулха зорилгоор Пьер Котые доромжолһон үгэнүүдые хашхаралдаа. Тиихэдэ Пьер Котын хэлэһэн үгые коммунистнууд альга ташан угтаа.

Үгэ хэлэлгын түгэсхэлдэ Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле үгэ абаа. Правительствын политикые үмөөрхэ зуураа, алж... ска асуудалые шиидхэхэ эрхэ г... сахан лэ Францида хамаадана ... жэ тэрэ мэдүүлээ. Энэ асууда... шиидхэхын тулада бидэндэ зү... шалгашад хэрэггүй гэжэ тэрэ хэ... Хуби заяагаа арадуудай өөһэ... шиидхэхэ эрхэ «бусадай бо... үсөөнхидэй эрхые хүндэлхэ ябо... лаар хизаарлагдана. Энэ эрхэ бү... дэлхэй дээрэхи эб найрамда... аюулда хүргэхэгүй шухала ба... ябадалаар хизаарлагдана» гэжэ ... Молле хэлээ.

Ги Моллегэй үгэ хэлэһэнэй ... лээр нютагай сагаар 22 час хү... тэр забһарлалга соносхогдоо.

Забһарлалгын һүүлээр социал... Депре гэгшын дурадхаһан резо... ци голосованида табигдаа. Пр... тельствын бэелүүлжэ байһан э... номическа ба социальна хүгжэл... балютын болон уласхоорондын ... найрамдалай бата бэхи байл... хамгаалха, Марокканска бо... Тунисска гүрэнүүдтэй харилсаа... даа зүбөөр бэелүүлхэ, Алжирта ... галан байдал тогтоохо ба реф... хэхэ, далайн саанахи территори... дай хүгжэлтые хангаха политик... Национальна суглаан һайшаана ... жэ энэ резолюци соонь хэлэгдэ...

Энэ резолюци баталан аба... эрихэдээ, правительство этигэл на... дабари олгохо тухай асуудал таб...

ПАРИЖ, июниин 6. (ТАС...). Франс Пресс агентство иигэжэ м... дээсэнэ. Үсэгэлдэр үдэшэ орой ... лоһон хойно Национальна сугла... дээрэ хэгдэһэн голосованяар Г... Моллегэй правительствода этиг... найдабари олгогдоо. Правитель... вые дэмжэжэ 271 депутат, арсал... 59 депутат голосовалаа. 200 шах... депутат һаналаа баряа.

„Финляндиин эб найрамдалай тала баригшадай" организациин суглаан

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 5. (ТАСС). «Финляндиин эб найрамдалай тала баригшадай» организациин жэл бүриин заншалта суглаан Хельсинкидэ болоо.

Организациин ажал-ябуулга болон зорилгонууд тухай генеральна секретарь г-жа Мирьян Вире-Туоминен элидхэл хээ.

Организациин Центральна Комитедые суглаан һунгаа. Тэрэнэй түрүүлэгшээр губернатор Вяйне Мелтти, секретаряар Мирьям Вире-Туоминен гэгшэд дахяад һунгагдаа.

Суглаанда хабаадагшад резолюци баталан абаа. Уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хэлсээ хэлгэ ехэ удхашанартай, Советскэ Союз буу зэбсэг хороохо талаар һайшаалтай жэшээ харуулба гэжэ тэрэ резолюци соо тэмдэглэгдэнэ.

Цейлоной транспортын министерствын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 5. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Тринкомалидахи английска далайн-сэрэгэй базые английска правительствын Цейлондо дамжуулан үгэһэнэй һүүлээр, тэрэниие худалдаа наймаанай порт болгохобди гэжэ Цейлонско транспортын министерство соносхоо.

Овощь тарилга дээрэ

Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой правлени үшөө үбэл байхада 20 хүнһөө бүридэһэн огородой бригада эмхидхэжэ, дүршэл ехэтэй Улита Лазаревае бригадираар томилһон байгаа. Энэ бригадынхид поли дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаһан, горшоогхонуудые олоор бэлдээд, тэрээндээ рассада һуулгаһан юм.

Мүнөө үедэ энэ колхоздо овощь тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Нүхэр А. Матвеевэй, З. Зарубинай звеногойхид капуста, үгэрсэ тарина.

Погранична МТС-эй механизаторнуудай хүсөөр огородой талмайда уһа урадхуулха борозда хэгдээ. Сэлэнгэ мүрэнһөө насосоор уһан гаргагдажа, огород уһалагдаха юм. Овощь ургуулха бригадын гэшүүд үндэр ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байнхай.

С. Климов.

Культурын хүдэлмэрилэгшэдэй семинар

Һаяхан Сосново-Озёрск тосхондо Яруунын аймагай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдэбэ.

Семинарай үедэ эмхидхэгдэһэн, клубай, библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй секцинүүдтэ шэнэ дуу дууллаха, уранһайханай самодеятельностиин бригадануудай түсэб табиха, номуудые зүбөөр шэлэн илгаха талаар бодото занятинууд үнгэргэгдэһэн байна. Аймагай центрын, Эгэтын Адагай, Ульдургын библиотекэнүүдые даагшанар Дербенева, Дорофеева, Бадмаева гэгшэд мүнөө үеын политика тухай номуудые ажалшадай дунда хайшан гээд дэлгэрүүлдэг тухайгаа хөөрэжэ үгэбэ.

Мүн киногой хүдэлмэрилэгшэдэй тусхай секци эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэндэ манай ороной түрүү киномеханигуудай дүй дүршэл тухай «Киномеханик» журналда толилогдоһон статьянууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

С. Бардунаев.

1200 гектар сабшалан түрүүшынхеэ уһалба

Малдаа тэжээлэй база бэлэдхэхын түлөө Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой луговодууд сабшалан дээрэ ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна.

Энэ колхозой 20 гаран хүнһөө бүридэһэн луговодческо бригада Цырендоржо Сультимовай хүтэлбэри доро түрүүшынхеэ 1200 гектар сабшалан уһалаа. Уһалууриин үедэ луговодууд Митаб Цырендоржиев, Сандак Доржиев, Доржи Башиктуев, Һашит Цыренжапов, Цыдып Бадмаев гэгшэд тус тустаа 100—200 гектар сабшалан уһалжа дүүргээ. Ногооной ургажа байхада, июнь һарада хоёрдохёо уһалха юм.

Ц. Дандаров.

БАГШАНАРАЙ МЭРГЭЖЭЛЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Һургуулинуудта политехническэ һуралсалые нэбтэрүүлхэ хэрэг арадай гэгээрэлэй органуудай тон шухала зорилго мүн гэжэ партиин XX съезд заагаа һэн. Табадахи табанжэл соо энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэбэшье, үшөөл ехэ дутагдалнууд бии байһаар.

Манай һургуулинуудай олонхи багшанар политехническэ мэргэжэл өөһэдөө һайнаар шудалаагүй байха юм. Тиимэһээ һургуулинуудай багшанарые политехническэ мэргэжэлдэ һургаха гээшэ арадай гэгээрэлэй органуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Мүнөө багшанарай зунай семинар-курсанууд уданшьегүй эхилхэнь. Эдэ курсанууд — семинарнуудай үедэ багшанарые практическа ажалтай танилсуулха шухала болоно. Энэ талаар бага зэргэ дүй дүршэлтэй болообди. Юуб гэхэдэ, 1955 оной зун, тиихэдэ энэ жэлэй январьда үнгэргэгдэһэн багшанарай семинар—зүблөөнүүд дээрэ олохон аймагуудай, городской арадай гэгээрэлэй таһагууд багшанарай практическа мэдэрэлые дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. Олон багшанар һуралсалай мастерскойнуудта ошожо, электротехникэтэй, машина бүтээлгэтэй, мүн тэрэшэлэн колхоз ба совхозуудта гаража, социалистическэ хүдөө ажахытай гол түлэб танилсаһан байна. Тиихэдэ эхин классуудай багшанар гар ажал зааха методтэй танилсаа һэн.

Иигэжэ үнгэргэгдэһэн практическа занятинууд ба семинарнууд багшанарые һуралсалай шэнэ программатай танилсуулхаһаа гадна, һурагшадай занятинуудые зүбөөр эмхидхэхэ арга боломжо тэдэнэртэ олгоо. Тиигэбэшье, VIII—X классуудта политехническэ һуралсал заахаар томилогдоһон багшанарай олонхинь семинар—курсануудта хабаадаагүй байшоо. Тиимэһээ практическа ажал хүдэлмэри дээрээ тэдэнэр ехэ алдуу гаргана гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт энэ талаар ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй болоно.

Политехническэ һуралсал эрхилдэг багшанартай үзэхэ программые үргэдхэхэ, багшанарай курсануудые идейнэ дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ гээшэ бидэнэй түрүүшын уялга мүн. 1955 ондо багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ курсанууд нилээд эмхитэйгээр үнгэргэгдөө һэн. Тус курсануудта хабаадаһан багшанар мартаһан юумэеэ дахин үзэхэһөө гадна, советскэ наукын шэнэ туйлалтануудтай танилсажа, өөһэдынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлһэн байна. Тиихэтээ хамта һурагшадтайгаа заняти үнгэргэхэ талаар нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байгаа.

Гэбэшье, олон дутагдалнуудтай ушарһан байгаабди. Нэгэдэхеэр, курсада ерэхэ ёһотой олон багшанар ерээгүй. Тиихэдэ Баргажанай, Хэжэнгын, Хориин аймгүйсэдкомуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудые даагшанар багшанараа курсада ябуулха гэжэ оролдолго хүсэл гаргаагүй байшоо.

Июнь ба июль һарануудта багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэ эхин классуудай багшанарай,ород ба бурят-монгол хэлэнэй багшанарай, биологуудай, математигуудай, физигүүдэй ба физкультурын багшанарай, машина, электротехникэ заагшадай болон һуралсалай мастерскойнуудые даагшанарай, хамта 525 хүнэй хабаадалгатайгаар зунай курсанууд үнгэргэгдэхэ юм.

Багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ зунай курсануудай һуралсалай түсэбүүд ба программанууд соо КПСС-эй XX съездын материалнуудые, советскэ педагогикын үндэһэ һууринууд тухай асуудалнуудые шудалхаар хараалагдана. Мүн практическа занятинуудые үнгэргэлгэдэ, политехническэ циклнүүдэй предмедүүдые заалгын методико шудалха гэхэ мэтэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаха байна. Тиихэдэ городой һургуулинуудай һуралсалай мастерскойнуудта ошожо, практическа занятинууд үнгэргэгдэхэ юм.

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт эдэ курсануудай занятинууд дээрэ лекци уншалгада, мүн практическа занятинуудые үнгэргэлгэдэ гансахан лэ методистнүүд, түрүү багшанар, һургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд, дээдэ һургуулинуудай научна хүдэлмэрилэгшэдые бэшэ, мүн промышленна предприятинуудай ба хүдөө ажахыда ажалладаг инженернүүдые, техникүүдые, агрономуудые, механизаторнуудые олоор хабаадуулха байнабди.

Практическа занятинууд педагогическа институдай лабораторинуудта, Улан-Удэ городой һургуулинуудай мастерскойнуудта, эдир залуу технигүүдэй ба натуралистнуудай станцинуудта үнгэргэгдэхэ юм.

Энэ жэлэй зунай амаралтын үедэ үнгэргэгдэхэ багшанарай семинарнуудай зорилгонууд гол түлэб иимэ байха гэбэл:

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй багшанарые гүнзэгыгөөр танилсуулжа, тус шиидхэбэринүүдһээ дулдыдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ, һургуулинуудта политехническэ һуралсал нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ багшанарые бэлэдхэхэ; педагогическа коллективэй, комсомольско ба пионерскэ организацинуудай зүгһөө һурагшадай дунда хэгдэхэ политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха; түрүү багшанарай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гэхэ мэтэ болоно.

Аймагуудай, городуудай, районуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа табиха уялгатай. Энэ зунай үедэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан хэмжээ ябуулгые заатагүй дүүргэхэ ёһотойбди. Энэ шухала хүдэлмэридэ нютагай партийна, советскэ, профсоюзна ба комсомольско организацинуудай туһаламжа үзүүлхэ байһандань найдагдана.

А. НИКОРОВ, Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай директор.

Франко-баруунгерманска хэлсээн Люксембургда болобо

ПАРИЖ, июниин 6. (ТАСС). Франциин Министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Ги Молле ФРГ-эй канцлер Аденауэр хоёрой Люксембургда хэжэ байһан хэлсээн үсэгэлдэр дүүрээ. Энэ хэлсээндэ французска ба баруунгерманска гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Кристиан Пино фон Брентано хоёр мүн лэ хабаадалсаа. Хэлсээндэ хабаадагшад түгэсхэлэй коммюнике толилоо. «Уласхоорондын байдал тушаа нэгэн хараа бодол баримталдаг байһанаа» тэдэнэр коммюнике соогоо тэмдэглээ. Тус документ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: франко-баруунгерманска асуудалнууд тушаа хэлсээнэй пунктнуудые зохёохын тулада (энэ хэлсээн хожомоо хоёр оронсй парламентнуудай баталамжада табигдаха юм) хоёр ороной экспертнүүдтэ үгтэхэ хамтын директивэнүүдэй текст тухай тэдэнэр үгэеэ ойлголсоо.

Парижска хэблэлнүүдэй мэдээсэлнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, Саарска асуудалые шиидхэхэ тушаа Ги Молле Аденауэр хоёр хэлсээ туйлаа: Саар хадаа 1957 оной январиин 1-һээ Германиин Федеративна Республикада политическэ талаараа хуулита ёһоор нэгэдүүлэгдэхэ болоо. Саарай экономическа талаараа ФРГ-дэ нэгэдэлгэ 1957 оной январиин 1-һээ эхилэн гурбан жэлэй турша соо бэелүүлэгдэхэ байна. Энэ нэгэдэлгэ бэелүүлхэ гуримые французска болон бару... германска экспертнүүдһээ бүри... һэн тусхай комисси зохёохо бай...

Саартай «экономическа союз... байһан дээрэһээ абадаг бай... ашаг туһаяа харюулхын тул... Франци хадаа Саарска Варндт г... нүүрһэнэй шахтануудые 1970 он ... рэтэр ашаглажа, тэрэ үе соо ... шахтануудһаа 66 миллион тон... нүүрһэ малтан абаха эрхэтэй бай... гэжэ хэлсээ. Гадна, ФРГ-эй пра... вительство энэ болзорой турша ... үшөө 24 миллион тонно нүүр... Францида худалдаха уялга аба...

Францидахи Мозельскэ канал... барилгада Баруун Германи фина... сова талаар Францитай адли шаху... гаар хабаададсаха гэжэ Аденауэр... зүбшөөлые французска делега... абаһан байна. Гэбэшье, Франци... делегаци хадаа Эльзасска ка... бариха французска түсэбые хуби... гахые зүбшөөхэ баатай болоо.

Манай газетын удаадахи ном... июниин 10-да гараха.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00783. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 32..